

การศึกษาในระบบการศึกษาของประเทศเป็นสิ่งจำเป็น และควรจะได้มีการศึกษาค้นคว้ากันอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้นในฐานะที่การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ระบบการศึกษาของไทยในวัฏจักรการศึกษา 2500 ถึง 2511 ที่ผ่านมามีโครงสร้างที่ขาดความสมดุลอย่างเห็นได้ชัดจากรูปปิรามิดการศึกษา จำนวนนักเรียนส่วนใหญ่เบียดแน่นอยู่ในโครงสร้างส่วนฐานอันเป็นการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น ในขณะที่โครงสร้างส่วนอื่นอันได้แก่การศึกษาระดับสูงกว่าประถมศึกษาตอนต้นขึ้นไปมีจำนวนนักเรียนอย่างเบาบาง นอกจากนี้จำนวนนักเรียนในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา รวมทั้งยังมีเพียงประมาณครึ่งหนึ่งของประชากรในช่วงอายุที่ควรศึกษาอยู่ในระดับการศึกษาทั้งสอง ผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่าประชากรบางส่วนได้สูญเสียการศึกษาของตนไป จึงได้ทำการวิจัยครั้งนี้ขึ้นเพื่อจะค้นหาจำนวนความสูญหายของการศึกษาในวัฏจักรการศึกษา 2500 ถึง 2511 ว่าจะมีมากน้อยเพียงไร

ในส่วนวิธีดำเนินงานเพื่อให้ได้ผลการศึกษาวิจัยในลักษณะการศึกษาแบบมหภาคตามความมุ่งหมายนั้น ใช้ข้อมูลหลายประเภทอันได้แก่ จำนวนคนเกิด อัตราเกิด - จำนวนคนตาย อัตราตาย ประชากรนักเรียน จำนวนนักเรียน และจำนวนประชากรของประเทศโดยประมาณ โดยนำจำนวนคนเกิด อัตราเกิด จำนวนคนตาย และ อัตราตาย มาคำนวณหาประชากรนักเรียนอายุ 7 ปีบริบูรณ์ซึ่งควรเข้าเรียนอยู่ชั้น 1 ระหว่างปีการศึกษา 2500 ถึงปีการศึกษา 2511 กระจายประชากรนักเรียนอายุ 7 ปีข้างต้นตามหลักโค้งปกติเพื่อให้ได้ขนาดพอดีของประชากรนักเรียนอายุ 8 ถึง 18 ปีซึ่งควรเรียนอยู่ชั้น 2 ถึงชั้น 12 ตามลำดับอายุระหว่างปีการศึกษาดังกล่าว ประชากรนักเรียนอายุ 7 ถึง 18 ปีซึ่งควรเรียนอยู่ในชั้น 1 ถึงชั้น 12 นี้ถือเป็นขนาดที่พอดีของจำนวนนักเรียนของระบบการศึกษา ซึ่งในการวิจัยนี้ใช้เป็นมาตรการสำหรับเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนที่มีจริงในทะเบียนของโรงเรียนทั่วประเทศ จำนวนความแตกต่างระหว่างจำนวนนักเรียนกับประชากรนักเรียนของแต่ละชั้นตั้งแต่ชั้น 1 ถึงชั้น 12 เมื่อนำมาคำนวณหาจำนวนการศึกษาที่นักเรียน

แต่ละชั้นได้รับมาอย่างสัมฤทธิ์ผล แล้วรวมจำนวนการศึกษาทั้ง 12 ชั้น จะได้ผลการวิจัยตามความมุ่งหมาย และเพื่อให้ผลของการวิจัยมีความหมายยิ่งขึ้น ผลของการวิจัยได้แสดงออกมาในรูปของจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และคิดเป็นอัตราการร้อยละของจำนวนประชากรในป็นั้นๆ

ผลของการวิเคราะห์ปรากฏว่า ระบบการศึกษาของไทยในรอบ 12 ปีคือตั้งแต่ปีการศึกษา 2500 มาจนถึงปีการศึกษา 2511 มีขนาดเล็กกว่าขนาดพอดี ทำให้เกิดความสูญหายของการศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามลำดับปีการศึกษา เป็นจำนวน 7,980,418; 6,675,163; 6,520,057; 6,054,580; 5,698,816; 5,749,520; 6,333,538; 6,745,180; 7,597,390; 8,415,368; 9,256,023; 10,154,321 ปีนักเรียน คิดเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจำนวน 665,035; 556,263; 543,338; 504,548; 474,901; 479,126; 527,795; 562,098; 633,116; 701,280; 771,335; 846,193 คนตามลำดับ และคิดเป็นร้อยละของจำนวนประชากรโดยประมาณในป็นั้นๆตามลำดับดังนี้คือ 2.75; 2.24; 2.12; 1.91; 1.75; 1.71; 1.82; 1.88; 2.06; 2.21; 2.36; 2.51 รวมจำนวนความสูญหายของการศึกษาทั้งสิ้น 87,180,374 ปีนักเรียน หรือเป็นจำนวนผู้จบการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา 7,265,028 คน คิดเป็นร้อยละ 2.11 ของประชากรในรอบ 12 ปีเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ภารกิจคือเมื่อคิดจำนวนความสูญหายในรอบ 12 ปีดังกล่าวโดยเฉลี่ยตกปีละ 7,265,031 ปีนักเรียน หรือเป็นจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา 605,419 คน คิดเป็นร้อยละ 2.11 ของจำนวนประชากรเฉลี่ยโดยประมาณ

ข้อสรุป

ระบบการศึกษาของไทยในวัฏจักรการศึกษา 2500 ถึง 2511 มีขนาดเล็กกว่าขนาดที่พอดีกับประชากรไทย ทำให้เกิดความสูญหายของการศึกษาขึ้นตรงตามที่ถูกวิจัยได้ คาดหวังไว้ถึงปีละประมาณ 7 ล้านปีนักเรียน ซึ่งหมายความว่า ประเทศไทยขาดจำนวนประชากรที่ควรได้รับการศึกษาสำเร็จชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีละประมาณ 6 แสนคน หรือกล่าวง่าย ๆ ว่าพลเมืองที่สามารถจะศึกษาได้ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แต่ไม่มีโอกาสได้ศึกษา

นี้อยู่ถึงประมาณปีละ 6 แสนคน นอกจากนี้จำนวนความสูญหายของการศึกษาตามผลของการวิจัยยังแสดงให้เห็นแนวโน้มที่สูงขึ้นเรื่อยๆตั้งแต่ปีการศึกษา 2505 เป็นต้นมาปีละประมาณร้อยละ 9.6 ของผู้ควรสำเร็จระดับมัธยมศึกษา นับเป็นความสูญหายของการศึกษาของชาติที่ไม่สามารถเรียกกลับคืนมาได้ก็กอดอกไป

ข้อเสือนานะ

ข้อค้นพบในงานวิจัยนี้ หากจะพิจารณากันให้ถี่ถ้วนแล้วจะเห็นว่า เป็นปัญหาสำคัญระดับชาติที่จำเป็นต้องแก้ไขก่อนที่จะสายเกินไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอให้ออกข้อเสือนานะไว้ดังนี้

1. ผลของการวิจัยแสดงให้เห็นชัดแล้วว่าระบบการศึกษาที่ใช้อยู่ไม่อำนวยความสะดวก ว่างงาน หรือมิได้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประชากรของประเทศได้อย่างสมบูรณ์ จึงควรจะได้มีการปรับปรุงแก้ไขนโยบายขยายการศึกษาในอนาคตให้เฟื่องฟูกับความก้าวหน้าของประชากร ซึ่งจากรายละเอียดของการวิจัยได้ชี้ให้เห็นถึงขนาดที่พอดีของระบบการศึกษา อันจะช่วยเป็นแนวทางสำหรับการปรับปรุงต่อไป

2. พิจารณาตามแผนภูมิปริมาณการศึกษาทั้ง 12 ปีการศึกษาในงานวิจัยนี้เห็นได้ชัดว่าในระดับประถมศึกษาตอนต้น ระบบการศึกษาไทยมีขนาดใหญ่กว่าขนาดที่พอดี ซึ่งหมายความว่าประเทศไทยมีโรงเรียนเพียงพอกับประชากรนักเรียนในระดับประถมศึกษาตอนต้นแล้วจึงควรที่จะลดการขยายการประถมศึกษาตอนต้นลงนอกจากจะขยายโรงเรียนตามการเพิ่มของประชากรก็เพียงพอ ส่วนในระดับสูงตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ขึ้นไประบบการศึกษาไทยมีขนาดเล็กกว่าขนาดที่พอดีมาก หมายความว่ายังมีจำนวนโรงเรียนไม่พอกับประชากรนักเรียนที่มีความสามารถจะเรียนได้ในระดับที่สูงกว่าระดับประถมศึกษาตอนต้น การขยายการศึกษาในอนาคตอันใกล้จึงควรวางนโยบายขยายโรงเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ขึ้นไปจนกว่าระบบการศึกษาไทยจะได้สมดุลกับขนาดที่พอดีกับจำนวนประชากร

3. การวิจัยนี้ได้ชี้ให้เห็นถึงความสูญหายของการศึกษาแต่ละอย่างใด ทั้งสิ้น เพียงแต่จะประเมินผลระบบการศึกษาไทยที่ผ่านมาว่า เกิดความสูญหายของการศึกษาจริงหรือไม่ และเป็นจำนวนมากน้อยเพียงใดเท่านั้น การจะนำผลของการวิจัยเรื่องนี้ — เพียงเรื่องเดียวไปปรับปรุงระบบการศึกษาย่อมไม่สมบูรณ์พอ ควรจะได้มีการวิจัยค้นคว้าถึง

สาเหตุต่างๆของผลสูญหายของการศึกษาอย่างกว้างขวางต่อไป อันจะช่วยให้การปรับปรุงระบบการศึกษาตรงเป้าหมายและเกิดผลดียิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามการแก้ไขปรับปรุงระบบการศึกษาให้ได้นั้นหากสอดคล้องกับจำนวนประชากรนั้นผู้วิจัยใคร่เสนอให้พิจารณาถึงสาเหตุการกระทำซ้ำของนักเรียนซึ่งมีอัตราสูงในระดับประถมศึกษาตอนต้นประการหนึ่งด้วย

4. การประเมินผลระบบการศึกษาค้นคว้าวิธีของการวิจัยนี้ควรจะได้ทำอีกต่อไปทุกปี พร้อมทั้งทำการคาดคะเนล่วงหน้าไว้เสมอ เพื่อช่วยในการปรับปรุงมีขอบเขตที่แน่นอนคือให้สอดคล้องกับขนาดที่สอดคล้องกับจำนวนประชากร

5. การหาผลสูญหายของการศึกษาในงานวิจัยนี้พิจารณาแต่เพียงผลสูญหายในระดับประถมศึกษา และ ระดับมัธยมศึกษา เท่านั้น การวิจัยต่อไปควรจะได้ศึกษาผลสูญหายของการศึกษาในทุกระดับการศึกษา

6. ปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การวิจัยครั้งนี้ขาดความสมบูรณ์เท่าที่ควรได้แก่การรวบรวมจำนวนนักเรียนในทะเบียนของโรงเรียนเรารัฐระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ ซึ่งผู้วิจัยไม่มีเวลาเพียงพอจะติดตามข้อมูลประเภทนี้จากสถานศึกษาทุกแห่งได้อย่างทั่วถึงถึงประเภท การวิจัยครั้งนี้จึงมิได้รวมข้อมูลดังกล่าวไว้ด้วย ซึ่งผู้วิจัยตระหนักดีว่าข้อมูลประเภทนี้จะมีค่าที่จะชี้จำนวนสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพราะการขยายการศึกษาหรือการดำเนินการจัดการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายขึ้นไปทางสายอาชีพ เวลามีบทบาทดำเนินงานกว้างขวางกว่ารัฐบาล ดังนั้นหากจะมีการวิจัยในเรื่องนี้ต่อไปและเพื่อให้ได้ผลสมบูรณ์กว่านี้จึงควรจะได้พิจารณาข้อมูลดังกล่าวเข้าไว้ด้วย.

